

Urząd Statystyczny w Poznaniu

OPRACOWANIA SYGNALNE

Data opracowania:
listopad 2015

ul. Wojska Polskiego 27/29
60-624 Poznań

tel: 61 27 98 200
fax: 61 27 98 100

SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl
poznan.stat.gov.pl

Wypadki przy pracy w województwie wielkopolskim w 2014 r.

Zagadnienia dotyczące wypadków przy pracy, którym poświęcone jest niniejsze opracowanie, stanowią fragment ogólniejszej problematyki warunków pracy. Dane zebrane w drodze badania statystycznego na podstawie statystycznej karty wypadku Z-KW dostarczają wiedzy m.in. na temat liczby i rodzaju wypadków, ich koncentracji w różnych obszarach gospodarki narodowej, jak również ich przyczyn i skutków. Ponadto pozwalają określić liczbę i strukturę demograficzno-zawodową osób poszkodowanych w wypadkach oraz rodzaj doznanych przez nie urazów, a także wskazać wydarzenia, które najczęściej są powodem powstania urazów oraz czynniki będące ich źródłem. Informacje takie są istotne dla profilaktyki bezpieczeństwa i higieny pracy, dla podejmowania działań mających na celu poprawę sytuacji, szczególnie w tych obszarach gospodarki, gdzie ryzyko wypadkowe jest największe.

Dane o wypadkach przy pracy i zdarzeniach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy oraz o osobach w nich poszkodowanych dotyczą całej gospodarki narodowej, nie uwzględniając jedynie osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

W roku 2014 w województwie wielkopolskim odnotowano 11175 wypadków przy pracy, w których poszkodowanych zostało 11227 osób. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba wypadków wzrosła o 159, tj. o 1,4%, a liczba poszkodowanych w nich osób zwiększyła się o 118, tj. o 1,1%. Charakter zbiorowy miało 38 wypadków, tj. 0,3% wszystkich wypadków przy pracy i zdarzeń traktowanych na równi z wypadkami przy pracy (w 2013 r. 0,4%), a udział osób poszkodowanych w tego rodzaju zdarzeniach wyniósł 0,8% (wobec 1,2% w 2013 r.).

Wśród ogółu poszkodowanych w wypadkach przy pracy 36 osób poniosło śmierć, u 66 osób stwierdzono ciężkie uszkodzenie ciała, a 11125 osób miało lżejsze obrażenia (w 2013 r. w wypadkach śmiertelnych zostało poszkodowanych 27 osób, w wypadkach ciężkich – 54 osoby, a w lekkich – 11028 osób). Większość poszkodowanych pracowała w sektorze prywatnym (78,2%; w 2013 r. 76,5%). Biorąc pod uwagę rodzaj działalności, najwięcej wypadków (w liczbach bezwzględnych) zanotowano w zakładach związanych z przetwórstwem przemysłowym (4892 osoby poszkodowane, tj. 43,6% wszystkich poszkodowanych w wypadkach przy pracy; w 2013 r. 42,5%), a ponadto w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (1433 poszkodowanych, tj. 12,8%; przed rokiem 12,6%), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (926 poszkodowanych, tj. 8,2%; w 2013 r. 8,9%), transport i gospodarka magazynowa (763 poszkodowanych, tj. 6,8%; przed rokiem 7,2%) oraz budownictwo (730 poszkodowanych, tj. 6,5%; przed rokiem 6,6%). Odnosząc liczbę osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy do liczby pracujących, wyznacza się tzw. wskaźnik wypadkowości oznaczający częstość występowania zdarzeń wypadkowych. W 2014 r. wskaźnik ten w województwie wielkopolskim ukształtował się na poziomie 9,37 (w 2013 r. 9,49) i należał do najwyższych w kraju. Najwyższą wartość wskaźnik wypadkowości osiągnął w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (19,33 poszkodowanych na 1000 pracujących w tej sekcji;

przed rokiem 18,53) oraz przetwórstwo przemysłowe (15,61 poszkodowanych na 1000 pracujących; przed rokiem 15,54). Stosunkowo najrzadziej wypadki przy pracy zdarzały się w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie na 1000 pracujących przypadały nieco ponad dwie osoby poszkodowane (2,02; w 2013 r. 2,27).

Analizując wypadki przy pracy ze względu na wielkość zakładów, można zauważyć, że w przetwórstwie przemysłowym wypadki najczęściej miały miejsce w zakładach (jednostkach lokalnych) o liczbie pracujących od 50 do 249 (38,2% ogółu poszkodowanych) oraz 500 i więcej (28,7%); w jednostkach budowlanych i handlowych – w podmiotach o liczbie pracujących od 10 do 49 i od 50 do 249 (łącznie w tych dwóch grupach podmiotów, odpowiednio: 72,1% w budownictwie i 71,1% w handlu; naprawie pojazdów samochodowych); w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – w jednostkach o liczbie pracujących 500 i więcej (62,5%); w transporcie i gospodarce magazynowej – w zakładach o liczbie pracujących 500 i więcej (34,1%), od 50 do 249 (30,4%) oraz od 10 do 49 (23,3%). W poprzednim roku rozkład wypadków w wymienionych sekcjach kształtował się podobnie.

Tabl. 1. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG WIELKOŚCI ZAKŁADÓW ORAZ SEKCJI PKD W 2014 R.

SEKCJE PKD	Ogółem	W tym w wypadkach śmiertelnych	Z ogółem – zatrudnieni w zakładach (jednostkach lokalnych) o liczbie pracujących				
			do 9	10–49	50–249	250–499	500 i więcej
O g ó ł e m	11227	36	777	2438	3845	1390	2777
w tym:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300	5	41	116	121	9	13
Przemysł	5298	13	156	716	2035	885	1506
w tym:							
przetwórstwo przemysłowe	4892	11	139	621	1868	859	1405
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	265	1	12	76	147	13	17
Budownictwo	730	6	145	280	246	33	26
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1433	5	224	560	459	120	70
Transport i gospodarka magazynowa	763	3	51	178	232	42	260
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	135	–	29	57	49	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	417	1	24	49	84	49	211
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	324	–	6	59	160	69	30
Edukacja	399	2	12	174	169	13	31
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	926	–	11	79	134	123	579

W ogólnej liczbie poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie wielkopolskim w 2014 r. dwie trzecie stanowili mężczyźni (w 2013 r. 65,5%). Podobnie jak w poprzednim roku, najwięcej osób poszkodowanych należało do grupy wiekowej 25–34 lata (27,7% wobec 28,5% przed rokiem), w której większość (65,0%) stanowili pracownicy dwóch sekcji: przetwórstwa przemysłowego i handlu; naprawy pojazdów samochodowych. Drugą grupę pod względem liczebności tworzyli poszkodowani z przedziału wiekowego 35–44 lata (25,1%; przed rokiem 24,9%); w grupie tej również przeważali zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym i w jednostkach związanych z handlem (57,3% ogółu poszkodowanych z tej grupy wiekowej).

Najwięcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym w 2014 r. odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (11 poszkodowanych spośród 36). Również wypadki powodujące ciężkie uszkodzenie ciała najczęściej miały miejsce w jednostkach związanych z tą sekcją (31 osób spośród 66), ale także w handlu; naprawie

pojazdów samochodowych (10 osób) i budownictwie (8 osób). W poprzednim roku najwięcej wypadków o cięższych skutkach stwierdzono w budownictwie; w wypadkach śmiertelnych poszkodowanych zostało wówczas 7 osób zatrudnionych w tej sekcji (spośród wszystkich – 27 osób – poszkodowanych śmiertelnie w całej gospodarce i wobec 6 osób w przetwórstwie przemysłowym), natomiast wypadki ciężkie dotknęły 11 osób z jednostek budowlanych (spośród 54 poszkodowanych ogółem i przy 26 osobach z przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego). Biorąc pod uwagę wiek poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych, można zauważyć, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby z przedziału wiekowego 55–64 lata (44,4%), podczas gdy w wypadkach powodujących ciężkie uszkodzenie ciała poszkodowani mieli najczęściej 35–44 lata (28,8% ogółu poszkodowanych w takich wypadkach). Wśród wypadków śmiertelnych drugą grupę pod względem liczebności tworzyły osoby w wieku 45–54 lata, a w wypadkach ciężkich taką grupą poszkodowanych były osoby w wieku 55–64 lata.

Tabl. 2. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG GRUP WIEKU I SKUTKÓW WYPADKÓW W 2014 R.**

GRUPY WIEKU	Ogółem		W tym w wypadkach			
	razem	w tym w przetwórstwie przemysłowym	śmiertelnych		ciężkich	
			razem	w tym w przetwórstwie przemysłowym	razem	w tym w przetwórstwie przemysłowym
Ogółem	11227	4892	36	11	66	31
w wieku:						
0–17 lat	21	11	–	–	–	–
18–24	1362	748	1	1	6	5
25–34	3107	1481	4	1	14	6
35–44	2820	1269	3	1	19	7
45–54	2240	815	10	3	11	6
55–64	1583	537	16	4	15	6
65 lat i więcej	94	31	2	1	1	1

W 2014 r., podobnie jak w poprzednich latach, najczęściej ofiarami wypadków przy pracy były osoby legitymujące się krótkim stażem (do 3 lat) – 48,6% (47,4% w 2013 r.), w tym 31,8% stanowiły osoby o stażu 1 rok i mniej. Wypadki wśród osób o stażu pracy do 3 lat najczęściej miały miejsce w zakładach należących do sekcji administracja i działalność wspierająca (85,1% wszystkich poszkodowanych w tej sekcji; w 2013 r. 85,9%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (70,4%; przed rokiem 63,3%), a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (61,9%; w 2013 r. więcej wypadków wśród osób o krótkim stażu zanotowano w sekcji informacja i komunikacja – 62,3%). W wypadkach ze skutkiem śmiertelnym osoby o krótkim stażu pracy stanowiły 44,4% poszkodowanych, w tym 27,8% to osoby pracujące 1 rok i mniej. Najwięcej wypadków śmiertelnych, w których poszkodowane zostały osoby o stażu do 3 lat, miało miejsce w zakładach sekcji przetwórstwo przemysłowe (6 osób spośród 16 poszkodowanych śmiertelnie w tej grupie stażowej; przed rokiem 4 osoby spośród 14).

W 2014 r. najbardziej niebezpieczna okazała się praca wykonywana w takich grupach zawodów, jak: robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (w obu grupach 11,3% ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy), a także operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych (9,0%), kierowcy i operatorzy pojazdów (7,2%), robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (6,8%), sprzedawcy i pokrewni (6,3%) oraz robotnicy budowlani i pokrewni, z wyłączeniem elektryków (5,5%). Te grupy zawodów przeważały wśród poszkodowanych w sektorze prywatnym (odpowiednio: 13,6%, 14,1%, 11,1%, 7,2%, 8,3%, 7,9% i 6,0%), natomiast w sektorze publicznym najwięcej wypadków dotyczyło specjalistów do spraw zdrowia (18,8% ogółu poszkodowanych w wypadkach przy pracy w sektorze publicznym), specjalistów nauczania i wychowania (8,0%), a także kierowców i operatorów pojazdów (7,2%) oraz pomocy domowych i sprzątaczek (6,4%). Mężczyźni

poszkodowani w wypadkach przy pracy najczęściej pracowali jako robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń (16,3%) oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych (12,2%). Wśród kobiet najwięcej wypadków dotyczyło pracujących w zawodach sprzedawcy (15,1%) oraz specjaliści do spraw zdrowia (11,5%).

Tabl. 3. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG GRUP ZAWODÓW ORAZ PŁCI W 2014 R.**

GRUPY ZAWODÓW	Ogółem		Mężczyźni	Kobiety
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach		
Ogółem	11227	100,0	100,0	100,0
w tym:				
Specjaliści do spraw zdrowia	488	4,3	0,8	11,5
Specjaliści nauczania i wychowania	204	1,8	0,9	3,7
Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	181	1,6	0,7	3,3
Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	196	1,7	2,1	1,1
Średni personel do spraw biznesu i administracji	248	2,2	1,4	3,8
Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	511	4,6	5,3	3,2
Pozostali pracownicy obsługi biura	168	1,5	1,4	1,7
Pracownicy usług osobistych	257	2,3	2,2	2,6
Sprzedawcy i pokrewni	702	6,3	1,8	15,1
Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	614	5,5	8,2	0,1
Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	1267	11,3	16,3	1,2
Elektrycy i elektrycy	230	2,0	2,9	0,4
Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	1264	11,3	12,2	9,3
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	1005	9,0	10,4	6,0
Monterzy	359	3,2	3,3	3,0
Kierowcy i operatorzy pojazdów	812	7,2	10,6	0,6
Pomoce domowe i sprzątaczkę	322	2,9	0,5	7,6
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	761	6,8	6,7	6,9
Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	181	1,6	1,9	1,1

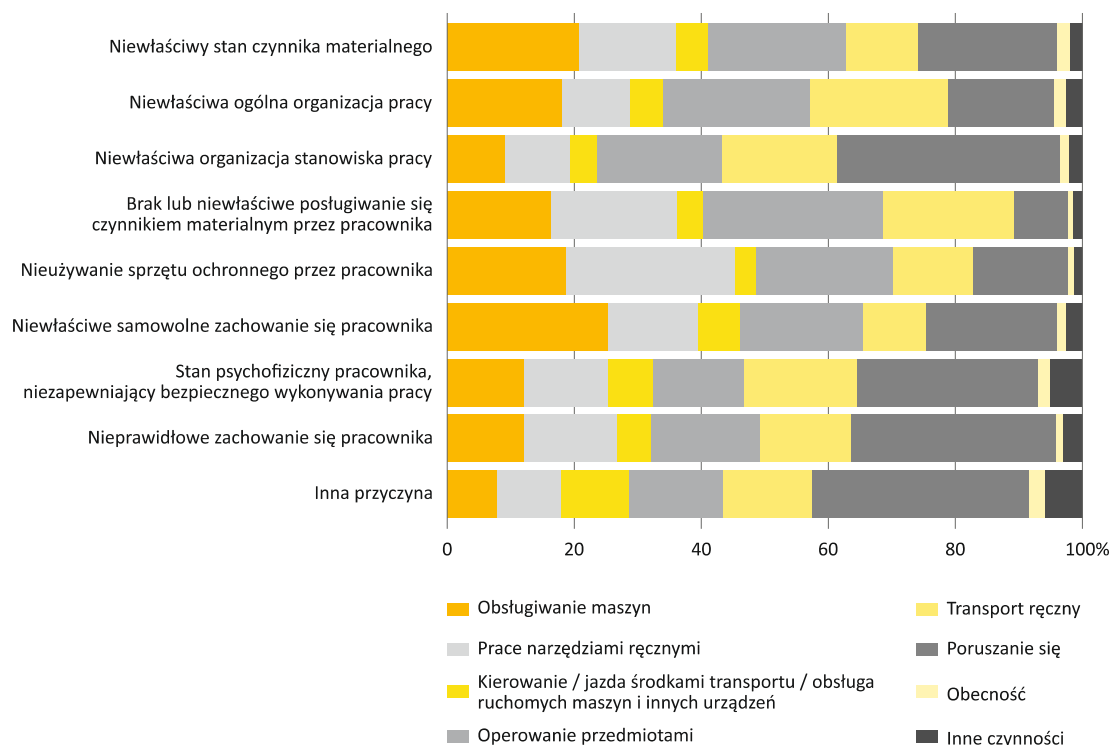
Ponad połowa wszystkich poszkodowanych w wypadkach przy pracy była zatrudniona na czas nieokreślony i pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy (54,8% wobec 57,5% przed rokiem), ale w gronie poszkodowanych w 2014 r. znalazło się również 74 uczniów/praktykantów (przed rokiem 61), spośród których najwięcej pracowało w zakładach przetwórstwa przemysłowego.

Podobnie jak w poprzednich latach, w 2014 r. do wypadków przy pracy najczęściej dochodziło w miejscach produkcji przemysłowej (53,3% wszystkich zdarzeń wobec 52,2% w 2013 r.), w biurach, placówkach naukowych i szkołach, zakładach usługowych (16,8% wobec 17,0%) oraz w miejscach i środkach komunikacji publicznej (8,2% wobec 8,1%).

Wśród przyczyn wypadków przy pracy przeważały te związane z czynnikiem ludzkim. Większość stanowiły przyczyny kwalifikowane jako nieprawidłowe zachowania pracownika (63,5%; w 2013 r. 59,7%), ale znaczny wpływ wywierały również: niewłaściwe postępowanie się przez pracownika czynnikiem materialnym lub jego brak (6,9%; przed rokiem 6,6%), niewłaściwe, samowolne zachowanie pracownika (6,0%; przed rokiem 6,1%), niewłaściwa organizacja stanowiska pracy (4,5%; przed rokiem 4,6%) oraz niewłaściwa ogólna organizacja pracy (4,2%; w 2013 r. 3,7%). Dość liczną grupę tworzyły też przyczyny związane

z czynnikiem materialnym, określone jako niewłaściwy stan czynnika materialnego, obejmujące m.in. wady konstrukcyjne i materiałowe, niewłaściwe rozwiązania techniczne i ergonomiczne oraz niewłaściwą eksploatację (8,3%; przed rokiem 7,9%).

Ryc. 1. PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG CZYNNOŚCI WYKONYWANYCH PRZEZ POSZKODOWANEGO W CHWILI WYPADKU W 2014 R.

Czynności, jakie w chwili wypadku wykonywali poszkodowani, najczęściej były związane z poruszaniem się (31,0%), a przede wszystkim z chodzeniem, bieganiem, wchodzeniem na coś i schodzeniem z czegoś (22,7%). Taki rodzaj czynności dominował w chwili wypadków m.in. w budownictwie, handlu i transporcie. W zakładach przetwórstwa przemysłowego do wypadków dochodziło najczęściej w trakcie obsługi maszyn.

Wskutek wypadków przy pracy poszkodowani doznali różnego rodzaju urazów. W 2014 r. ponad połowę z nich stanowiły rany i powierzchowne urazy (51,4%; przed rokiem 46,9%). Często zdarzały się również przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania (20,4%; przed rokiem 19,5%) oraz złamania kości (15,5%; przed rokiem 16,1%). Tego typu urazy dominowały we wszystkich zakładach, bez względu na ich wielkość, a także we wszystkich grupach zawodowych. Najwięcej ran i urazów powierzchownych wskutek wypadku przy pracy odnotowano w grupie zawodowej robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni (14,8% ogółu takich urazów) oraz robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (13,4%). Najwięcej przemieszczeń, zwichnięć, skręceń i naderwań odnotowano wśród kierowców i operatorów pojazdów (9,6% ogólnej liczby takich urazów) oraz robotników pomocniczych w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie (6,6%), natomiast najwięcej złamań kości stwierdzono w grupach zawodowych robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni (12,1% wszystkich urazów tego typu) oraz kierowcy i operatorzy pojazdów (9,4%).

Powtarzające się najczęściej rodzaje urazów wskazują które części ciała są najbardziej narażone na uszkodzenie wskutek wypadków przy pracy. W 2014 r. najwięcej osób doznało urazu kończyn górnych (47,3% ogółu poszkodowanych), kończyn dolnych (31,6%) lub głowy (9,9%). W poprzednim roku udziały te kształtowały się podobnie (odpowiednio: 47,0%, 31,7% i 10,1%).

Tabl. 4. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG GRUP WYDARZEŃ POWODUJĄCYCH URAZ U OSOBY POSZKODOWANEJ ORAZ SEKCJI PKD W 2014 R.

SEKCJE PKD	Ogółem	W tym w wypadkach, gdzie wydarzeniami powodującymi uraz był						
		kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi	zderzenie z / uderzenie w nieruchomy obiekt	uderzenie przez obiekt w ruchu	kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	uwięzienie, zmiażdżenie	obciążenie fizyczne lub psychiczne	przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia
Ogółem	11227	317	2563	2356	2407	816	1250	204
w tym:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	300	9	72	65	49	15	31	28
Przemysł.....	5298	171	1038	1260	1387	493	486	26
w tym								
przetwórstwo przemysłowe.....	4892	160	920	1172	1346	466	427	20
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	265	8	75	52	35	14	35	5
Budownictwo	730	26	168	179	128	58	66	5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1433	33	316	333	320	89	191	11
Transport i gospodarka magazynowa.....	763	6	271	156	49	45	105	42
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	135	23	41	16	33	–	6	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	417	15	93	63	77	51	38	8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	324	3	109	46	25	7	44	8
Edukacja.....	399	14	123	50	36	4	70	12
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	926	13	185	81	253	28	134	48

Wśród wydarzeń powodujących urazy dominowały trzy grupy: zderzenie z/uderzenie w nieruchomy obiekt (22,8% ogółu poszkodowanych w wypadkach przy pracy), uderzenie przez obiekt w ruchu (21,0%; w tym głównie przez spadający obiekt – 8,5%) oraz kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim lub chropowatym (21,4%). Źródłem urazów spowodowanych przez wymienione wydarzenia były czynniki materialne z grup: budynki, konstrukcje i ich elementy, powierzchnie – na i nad poziomem gruntu (łącznie 47,6% wszystkich zderzeń z nieruchomym obiektem), materiały, przedmioty, wyroby, części maszyn (29,1% ogółu uderzeń przez obiekt będący w ruchu i 18,9% wszystkich wydarzeń spowodowanych kontaktem z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym), maszyny, urządzenia i wyposażenie do podnoszenia, przenoszenia i magazynowania oraz pojazdy drogowe (odpowiednio: 18,0% i 11,2% ogólnej liczby uderzeń przez obiekt w ruchu), a także narzędzia ręczne bez napędu oraz maszyny, urządzenia i wyposażenie stacjonarne (odpowiednio: 33,0% i 18,3% wydarzeń spowodowanych kontaktem z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym).

Tabl. 5. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG GRUP WYDARZEŃ BĘDĄCYCH ODCHYLENIEM OD STANU NORMALNEGO POWODUJĄCYCH WYPADKI ORAZ SEKCJI PKD W 2014 R.

SEKCJE PKD	Ogółem	W tym w wypadkach spowodowanych przez						
		wyrzut, wyciek, emisję substancji szkodliwych	uszkodzenie, rozerwanie, pęknięcia, ześlizgnięcie, upadek, załamania się czynnika materialnego	utrata kontroli nad: maszyną, środkami transportu, transportowanym ładunkiem, narzędziem, obiektem, zwierzęciem	poślizgnięcie, potknięcie się, upadek osoby	ruchy ciała bez wysiłku fizycznego prowadzące do urazów		wstrząs, strach, przemoc, atak, zagrożenie, obecność
						zewnątrznych	wewnętrznych	
Ogółem	11227	220	1776	2282	2824	1338	1283	291
w tym:								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300	3	55	73	81	20	23	21
Przemysł	5298	133	958	1349	1063	706	546	58
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	4892	121	881	1290	932	677	495	53
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	265	10	50	35	79	19	37	3
Budownictwo	730	19	184	155	190	53	49	9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1433	22	229	290	328	174	200	29
Transport i gospodarka magazynowa	763	6	97	108	257	78	105	56
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	135	5	24	19	49	9	11	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	417	10	59	75	108	64	38	15
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	324	6	27	34	164	16	39	11
Edukacja	399	6	31	24	162	35	61	10
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	926	5	51	87	253	125	151	63

Analizując wypadki przy pracy pod kątem powodujących je wydarzeń będących odchyleniem od stanu normalnego, stwierdzono, że w 2014 r. najczęściej wypadki następowały wskutek: poślizgnięcia, potknięcia się, upadku osoby (25,2% ogółu poszkodowanych; w 2013 r. 26,4%), utraty kontroli nad: maszyną, środkami transportu, transportowanym ładunkiem, narzędziem, obiektem, zwierzęciem (20,3% poszkodowanych; 19,5% przed rokiem) oraz uszkodzenia, rozerwania, pęknięcia, ześlizgnięcia, upadku, załamania się czynnika materialnego (15,8% poszkodowanych; 16,1% przed rokiem). Głównymi czynnikami, które przyczyniły się do powstania urazów, były maszyny, urządzenia i wyposażenie (stacjonarne oraz do podnoszenia, przenoszenia i magazynowania), materiały, przedmioty, wyroby, części maszyn oraz narzędzia ręczne bez napędu, a w przypadku poślizgnięcia, potknięcia się i upadku, także budynki, konstrukcje i ich elementy, powierzchnie (na i nad poziomem gruntu).

Obok skutków zdrowotnych dla osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy (czasem nawet śmierci bądź ciężkiego uszkodzenia ciała), zdarzenia te pociągały za sobą również konsekwencje ekonomiczne, istotne dla zakładu, w którym zdarzył się wypadek, jak i dla całej gospodarki narodowej. Konsekwencje ekonomiczne to z jednej strony straty materialne zakładu, z drugiej – strata czasu pracy innych pracowników, nieuczestniczących bezpośrednio w wypadku, a przede wszystkim absencja osób poszkodowanych.

Ryc. 2. PRZECIĘTNY OKRES NIEZDOLNOŚCI DO PRACY POSZKODOWANYCH W WYPADKACH^a PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI ORAZ SEKCJI PKD W 2014 R.

^a Bez wypadków śmiertelnych.

Łączna liczba dni niezdolności do pracy w wyniku zaistniałych wypadków w 2014 r. w województwie wielkopolskim wyniosła 387636 i była o 1,5% mniejsza niż przed rokiem. Wyłączając wypadki śmiertelne, średnio na 1 poszkodowanego przypadało 34,6 dni niezdolności do pracy, czyli nieco mniej niż w 2013 r. (35,5 dni). W sektorze publicznym przeciętna absencja powypadkowa wyniosła 31,5 dni (32,2 dni w 2013 r.), a w sektorze prywatnym – 35,5 dni (36,5 dni przed rokiem). Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza śmiertelnymi) najczęściej pozostawali na zwolnieniu przez okres od 1 do 3 miesięcy (25,7% ogółu poszkodowanych w wypadkach). Taki okres niezdolności dominował we wszystkich zakładach, niezależnie od ich wielkości. Wyjątek stanowiły tylko zakłady 1-osobowe. Najwięcej dni niezdolności do pracy, w relacji do przeciętnej wielkości w województwie, w 2014 r. mieli poszkodowani w wypadkach, które zdarzyły się w zakładach sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – średnio 59,9 dni, a najmniej w sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 25,1 dni (w 2013 r. najdłuższą przeciętną absencję notowano w sekcji górnictwo i wydobywanie, a najkrótszą, podobnie jak w badanym roku, w zakładach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej).

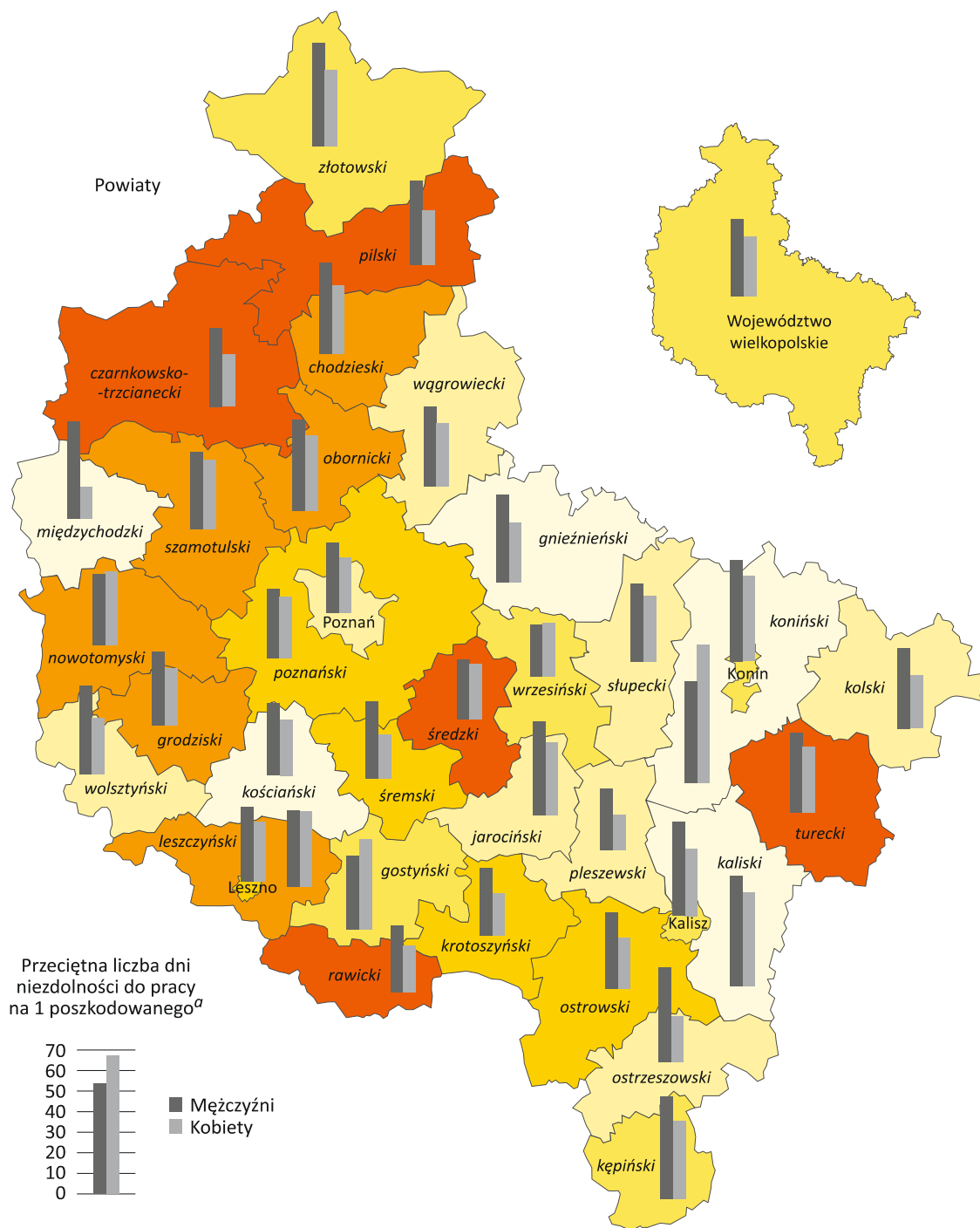
Przeciętna absencja powypadkowa mężczyzn wynosiła 37,5 dni. Najdłużej niezdolni do pracy byli mężczyźni poszkodowani w wypadkach w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (średnio 60,0 dni), zaś najkrócej – zatrudnieni w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (20,8 dni). Kobiety poszkodowane w wypadkach były niezdolne do pracy średnio 28,9 dni. Najdłuższą absencję wykazały kobiety pracujące (podobnie jak mężczyźni) w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (59,3 dni), natomiast najkrócej na zwolnieniu związanym z wypadkiem przy pracy przebywały pracownice sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna (średnio 24,6 dni).

Łączny wymiar czasu pracy innych osób, straconego w związku z wypadkami przy pracy, w 2014 r. wyniósł 6536 roboczogodzin (wobec 6347 przed rokiem). Najwięcej strat poniesiono w zakładach przetwórstwa przemysłowego (2943 roboczogodziny), budownictwa (1198 roboczogodzin) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (902 roboczogodziny). Szacunkowe straty materialne spowodowane wypadkami kształtowały się na poziomie 4025,3 tys. zł, w tym 878,7 tys. zł wyniosły straty poniesione wskutek wypadków zbiorowych (przed rokiem straty były mniejsze – 2760,8 tys. zł, z tego w wypadkach zbiorowych 144,3 tys. zł). W 2014 r. największe straty materialne odnotowano w transporcie i gospodarce magazynowej (2371,7 tys. zł); w poprzednim roku największe straty poniosły zakłady z sekcji budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe.

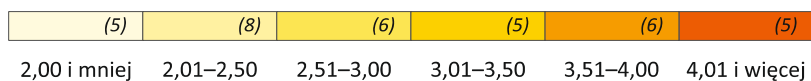
Poziom wypadkowości nie jest jednakowy na obszarze całego województwa wielkopolskiego. Najwięcej wypadków przy pracy zdarza się tam, gdzie najsilniej rozwija się gospodarka, a więc gdzie jest zarejestrowanych najwięcej podmiotów. W liczbach bezwzględnych dominuje pod tym względem stolica województwa – Poznań, gdzie w 2014 r. w wypadkach przy pracy (i zdarzeniach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy) poszkodowanych zostało łącznie 2401 osób. Dużą liczbę wypadków odnotowano też w powiatach: poznańskim (1655 poszkodowanych), pilskim (531) i ostrowskim (530). Sytuacja przedstawia się nieco inaczej, kiedy te wielkości odniesie się do liczby zarejestrowanych w powiecie podmiotów gospodarki narodowej lub do liczby pracujących. Biorąc pod uwagę liczbę podmiotów, można zaobserwować, że najwięcej osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy zanotowały zakłady (jednostki lokalne) w powiatach tureckim i średzkim, gdzie na 100 podmiotów przypadało odpowiednio 4,91 i 4,57 poszkodowanych, przy średniej dla województwa 2,78 osób. W powiecie średzkim zanotowano również najwyższy wskaźnik wypadkowości; na 1000 pracujących przypadało tam blisko 15 osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy (14,58 osób, przy średniej wojewódzkiej 9,37 osób). Dla porównania, w Poznaniu wskaźniki te wyniosły 2,24 – w relacji do podmiotów oraz 7,62 – w odniesieniu do liczby pracujących, o oznacza, że w obu przypadkach kształtowały się poniżej średniej wojewódzkiej.

Najmniej wypadków przy pracy w 2014 r. odnotowano w powiecie międzychodzkiem (60 poszkodowanych). Niski był tu również wskaźnik poszkodowanych na 100 zarejestrowanych podmiotów (1,70 osób) oraz na 1000 pracujących (6,66 osób). Relatywnie najmniej wypadków stwierdzono w powiecie konińskim, gdzie na 100 podmiotów przypadało 1,36 poszkodowanych, a w relacji do liczby pracujących – 5,52 osób (w liczbach bezwzględnych 129 osób). Pomimo stosunkowo małej liczby osób poszkodowanych, powiat koniński charakteryzował się największą przeciętną absencją powypadkową. O ile w województwie wielkopolskim średni okres niezdolności do pracy po wypadku (wyłączając wypadki śmiertelne) w przeliczeniu na jednego poszkodowanego wyniósł 34,6 dni, to w powiecie konińskim było to przeciętnie 51,9 dni. Stosunkowo długi okres absencji powypadkowej odnotowano także w powiatach: kaliskim (51,7 dni), kępińskim (46,5 dni) i złotowskim (45,8 dni) oraz w Koninie (46,7 dni). Najkrócej na zwolnieniu pozostawali poszkodowani w wypadkach pracownicy zakładów w powiatach: pleszewskim (25,2 dni), wrzesińskim (25,3 dni), krotoszyńskim (28,5 dni), średzkim (28,7 dni) i rawickim (29,6 dni). W Poznaniu średni okres absencji powypadkowej kształtował się na poziomie 30,9 dni, czyli był krótszy (podobnie jak w 12 innych powiatach) niż przeciętnie w województwie wielkopolskim.

Ryc. 3. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM WEDŁUG POWIATÓW W 2014 R.

Poszkodowani na 100 podmiotów gospodarki narodowej

W nawiasach podano liczbę powiatów.

^a W wypadkach przy pracy, bez śmiertelnych.

* * *

UWAGI METODYCZNE

Opracowanie zawiera informacje o zgłoszonych w danym roku **wypadkach przy pracy osób pracujących w całej gospodarce narodowej**, z wyłączeniem osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Badaniem statystycznym objęte są wszystkie wypadki przy pracy, a także wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego czy na karcie wykazana została niezdolność do pracy. Dane o wypadkach przy pracy charakteryzują osoby, które uległy wypadkom indywidualnym i zbiorowym. Za jeden wypadek przy pracy uznaje się wypadek każdej pracującej osoby, poszkodowanej w wypadku indywidualnym lub zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ w czasie podróży służbowej, podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony, przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas: uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe; wykonywania odpłatnie pracy na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania; pełnienia mandatu posła (w kraju lub w Parlamencie Europejskim) bądź senatora, pobierającego uposażenie; odbywania — na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący — szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium; wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kótek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni; wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług; wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej; wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi; odbywania zastępczych form służby wojskowej; nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

Za **zbiorowy wypadek przy pracy** traktuje się wypadek, któremu w danym zakładzie uległy co najmniej 2 osoby.

Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Wskaźnik wypadkowości to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do jego obliczenia przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną przy zastosowaniu metody średniej arytmetycznej dwóch stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

Wydarzenie będące odchyleniem od stanu normalnego to wydarzenie niezgodne z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołało wypadek.

Wydarzenie powodujące uraz opisuje, w jaki sposób poszkodowany doznał urazu (fizycznego lub psychicznego) spowodowanego przez czynnik materialny.

Czynnik materialny będący źródłem urazu to maszyna, narzędzie, inny obiekt lub czynnik środowiska, z którym kontakt stał się przyczyną urazu (fizycznego lub psychicznego).

Przyczyny wypadku to wszelkie braki i nieprawidłowości, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniły się do powstania wypadku, związane z czynnikami materialnymi (technicznymi), z ogólną organizacją pracy w zakładzie lub organizacją stanowiska pracy oraz związane z pracownikiem. Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem najczęściej kilku przyczyn, w związku z czym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

Dane zaprezentowano w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD 2007 wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, obowiązującą od 1 stycznia 2008 r.

W stosunku do obowiązującej Polskiej Klasyfikacji Działalności zastosowano skróty; skrócone nazwy oznaczone zostały w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie tych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Skrót	SEKCJE	Pełna nazwa
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	

Informacje o wykonywanych zawodach osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy wykazane zostały zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (KZiS) wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014, poz. 760).

Szczegółowe omówienie metodologii badania wypadków przy pracy znajduje się w publikacji rocznej Wypadki przy pracy w 2014 r., dostępnej na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego pod adresem:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/warunki-pracy-wypadki-przy-pracy/wypadki-przy-pracy-w-2014-r-4,8.html>

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego.